

Primitivizem socialne kapice

Ideja socialne kapice je v samem jedru slovenske neoliberalne degeneracije. Slovenski problem niso visoki stroški dela, temveč nizka podjetniška in sistemska učinkovitost.

Oglašam se v zvezi z načrtom uveljavitve socialne kapice, ki se je znašel že v programskih dokumentih prihodnje slovenske vlade. Zadeva se zdi nekako marginalna, pa sploh ni.

Z uvedbo kapice se zmanjša obdavčitev višjih dohodkovnih razredov. V igri so veliki zneski; v času Pahorjeve vlade je bila v obtoku številka približno 200 milijonov evrov letnega izpada fiskalnih virov (tudi z upoštevanjem povečanega izplena od dohodnine zaradi zvišane davčne osnove). Ta izpad bi bilo treba nadomestiti. Slovenski javni primanjkljaj bo treba v prihodnjih letih že tako zmanjšati za (zelo na okroglo) milijardo evrov, zdaj pa je tu še dodatnih, recimo, 200 milijonov. Za toliko bolj bi bilo treba zvišati druge davščine, ki v večini primerov nesorazmerno obremenijo nižje razrede, ali zmanjšati javne izdatke za šolstvo, zdravstvo, pokojnine idr., kar spet obremeni predvsem nižje razrede. Rezultat je – nesporno – velik transfer dohodka od revnejših k bogatejšim.

Argumenti, ki jih navajajo zagovorniki kapice, so dvoji. Eni so na videz keynesijanski, drugi ortodoksno neoliberalni. V ozadju enih je predpostavka, da se zaradi davčne razbremenitve povečajo neto plače, v ozadju drugih pa, nasprotno, da se znižajo bruto plače, tako da imajo korist delodajalci. (Preskočil bom kakšno fineso, ki ni bistvena.)

Po prvi razlagi bi davčna razbremenitev višjih dohodkovnih razredov (ker nekako ni drugih posegov) sprostila sredstva za osebno porabo, kar bi spodbudilo proizvodnjo in zaposlovanje. To je nesmisel. Povečanje razpoložljivega dohodka bogatejših bi moralo biti uravnoteženo z zmanjšanjem dohodka revnejših, kar skupno osebno porabo dejansko zmanjša. S tem imamo vendar že dovolj lastnih izkušenj, namreč s katastrofalnimi posledicami neoliberalnega ZUJF-a v začetku leta 2012 (posebno v primerjavi z učinki precej drugače sestavljenega fiskalnega paketa leta 2013).

Drugi argument je, da bi znižanje stroškov dela povečalo izvozno konkurenčnost ter spodbudilo proizvodnjo in zaposlovanje po tej poti. Tu pa smo v samem jedru slovenske neoliberalne degeneracije. Slovenski problem niso visoki stroški dela, temveč nizka podjetniška in sistemska učinkovitost! Slovenska plačila za delo dosegajo komaj polovico tistih v naši sosesčini, v samo nekaj kilometrov oddaljenih Avstriji in Furlaniji – ker slovenska produktivna učinkovitost za vsaj toliko zaostaja za produktivnostjo v obeh (pa ne zaradi slabih delavcev, ti dobijo takoj čez mejo enkrat višje plače, strokovnjaki pa še višje).

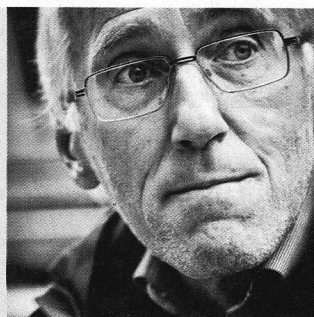

Foto: Borut Peterlin

Franček Drenovec

ekonomist, mnenja avtorja so njegova osebna mnenja

Slovenski problem je to drugo in ne tisto prvo! Ampak naše vlade, ekonomisti in združenja delodajalcev nam predpisujejo vedno, nenehno, spet in spet samo recepte za zniževanje stroškov dela, samo rešitve za še nadaljnje podpiranje obstoječe gospodarske in širše družbene zaostalosti.

Kaj pa naj rečemo na dejstvo, da socialno kapico uveljavlja kar večina evropskih držav? Glede tega upoštevajmo, da so davčne ureditve kompleksne reči in da posamezni davki delujejo samo v povezavi z drugimi ter v povezavi s širšimi ekonomskimi in

drugimi parametri družb. V Sloveniji je bila edina analiza o učinkih socialne kapice – kolikor mi je znano – opravljena leta 2010 v Inštitutu za ekonomska raziskovanja. Naredili so več simulacij z različno postavljenimi pragovi dohodka, na katerih se uveljavi kapica, in z različnimi spremljajočimi davčnimi posegi. Z vidika socialne in fiskalne zdržnosti so ocenili za smiselne samo scenarije, v katerih je prag postavljen tako visoko, da so finančni učinki sorazmerno omejeni, in v katerih so še ti nevtralizirani z drugimi spremembami, na prvem mestu z zaostritvijo dohodninske lestvice.

V političnih in drugih javnih nastopih ni o tem ne duha ne sluha. V koalicijski pogodbi vlade, ki je nastopila mandat leta 2012, je bilo vstريح z uvedbo socialne kapice predvideno celo zrahljanje dohodninske lestvice. Slovenski neoliberalizem pa se je od takrat le še okrepil. Danes poslušamo samo še o nekakšni veliki davčni razbremenitvi in o čudežnih učinkih takega, z dekretom ustvarjenega dodatnega dohodka naših najpremožnejših. Nobenega razmisleka ni več, nobenega intelektualnega inputa. Le še čistokrvna provincialna bebavost.

In še nekaj. Eno so davčne ureditve, drugo je spreminjanje teh ureditev, to se pravi posledice, ki jih imajo sama dejanja spremembe. Ukrepov, ki povečajo socialno neenakost, ne sprejemaš nikoli – nikoli! – v krizi, v že sicer naraščajoči revščini in stiski. Še bistveno manj je to dopustno v sedanjih slovenski krizi, v kateri vladajoče »elite« žene prenašajo v breme vseh davkoplačevalcev velikanske zneske svojih dolgov – zdaj pa bi to breme še dodatno prerazporedile k revežem. To svinjanje se preprosto ne sme nadaljevati.

Za nami je strašno desetletje, neločljivo povezano z vzponom najprimitivnejšega ideološkega *laissez-fairea*. Začelo se je s sistematičnim odmikanjem od naših dotedanjih »evropskih« vizij k cenenim, klišejskim »vzhodnoevropskim« (ki jih naši novokomponirani provincialni ideologi pač edine razumejo).

Nadaljevalo se je z eksplozijo zadolževanja v letih 2006–2008, ko je bilo, zdaj že po izrecnih navodilih politič-

nih vrhov, prepovedano vsako vmešavanje v »trge«, tj. v tedanje poslovanje bank in drugih monopolov. Končuje se v sedanjem »podpiranju gospodarstva« s postopnim spreminjanjem Slovenije v ekonomsko in socialno raztreščeno banana republiko svetovne kolonialne periferije.

Kdaj, kje, na kateri točki, s katero posamično, a reprezentativno potezo bi bilo mogoče ta desetletni trend propadanja Slovenije za začetek vsaj prekiniti? ×

Nobenega razmisleka ni več.